

Innan du överväger
stål, tegel eller betong:

Det viktigaste är **UNDERLAGSTAKET**

Taket på villan är inte helt tätt och därför är underlagstaket så betydelsefullt. **Det håller vatten och yrsnö borta från takkonstruktionen och förlänger husets livslängd.** Därför är det också så viktigt att du lägger ner både tid och pengar på att få ett underlagstak som håller minst lika länge som taket.

Om du lägger (eller får lagt) ett nytt tak som håller i kanske 60 år ska du samtidigt se till att underlagstaket håller tätt lika länge för att de ska kunna hålla fukten borta från takkonstruktionen.

Takläggningen är inget för nybörjare, men oavsett om du lägger det själv eller anlitar andra att göra det så är det klokt att veta vilken variant som är bäst. Det

är bra om du i förväg vet vad underlagstaket kostar i längden om du väljer en lösning med kort livslängd.

Det är ju möjligt att du frestas av att lägga ett underlagstak som nog ska hålla cirka 20 år. Men vad händer om du upptäcker att plasten inte håller tätt efter de 20 åren? Ska du då plocka ner takbeläggningen med allt vad det innebär för att sätta upp ett nytt underlagstak? Och

även om garantin gäller: är du säker på att tillverkaren existerar?

Snickaren har lagt ett underlagstak av råspont, dvs. brädor som har en sågad sida och är försedda med not och spont på alla kanter. Han har valt brädor för att plywood *kan* orsaka lätt mögelbildning. Eftersom taken ska ha tegelpannor valdes en extra stark papp av typen YEP2500, t.ex. Icopal Elastoflex. □

HÅRT, HALVHÅRT ELLER MJUKT UNDERLAGSTAK?

Underlagstak kan delas upp i tre grupper: de hårda, de halvhårda och de mjuka. Du ska välja underlagstak efter det yttertak du lägger. Tänk på att ett takpannetak av lera eller betong har en

livslängd på 60–75 år. För att slippa lägga nytt underlagstak under den perioden bör du välja ett hårt underlagstak.

Träfiberskivor (halvhårda) håller också länge, kanske i 40 år, men kräver en

taklutning över 18°. De läggs snabbt men det kan vara svårt att få tätt runt rör etc.

Mjuka underlagstak som plastfolier är starka och spänstiga i dag, men hur stark är plasten om 20, 40 eller 60 år?

Hårt: takpapp på trä

Papp eller underlagsduk som läggs på t.ex. råspont.
+ Lång livslängd
+ Förstärker huset
+ Mycket tätt
+ Förnuftigt pris
- Stort arbete

Halvhårt: träfiberskivor

Ytbehandlade träfiberskivor, t.ex. oljehärdad masonit.
+ Lång livslängd
+ Lättlagt
- Svårt att anpassa i hörn och runt rör
- Dyrare än råspont

Mjukt: plastduk

Genomtrampnings-säker mjuk duk som hänger fritt.
+ Billigt
+ Anpassas lätt
+ Tar endast liten plats
- Kort livslängd vid felaktig montering

Vår
snickare var
fullständigt säker
när han skulle bygga
eget hus. Han vill ha
det bästa och mest
hållbara under-
lagstaket.

**Så här läggs ett
hårt underlagstak
av trä med takpapp**

BRÄDORNA

Ett fast underlagstak består av trä som kläs med takpapp. Träet kan vara råspont, OSB-skiva och takplywood. **Här använder vi råspont, som har en sågad yta, och har not och spont på kanterna och kortändarna.** De sätts ihop till en sammanhängande yta som förstärker taket. Brädorna spikas fast och sågas av där de sticker utanför taket.

1 Råspont har not och spont längs kortändarna. Det innebär att du inte måste skarva två brädor på en takstol utan kan göra det mellan dem utan att det går ut över takets bärförmåga.

2 Brädorna knackas försiktigt ihop med en hammare. Använd för säkerhets skull en slagkloss så att du inte skadar sponten.

3 Samtliga brädor spikas fast på samtliga takstolar. Fäst två spikar i varje bräda.

4 Köp eller hyr en spikpistol. Du kommer att slå i massvis av spikar, så hyr en spikpistol och skona armarna. I tid kan du spara flera dagar.

5 När du skarvar brädor måste du se till att skarvarna förskjuts mellan takstolarna för bibehålla underlagstakets bärförmåga.

VIKTIGA DETALJER

1 Du måste kunna förflytta dig säkert på taket. Till att börja med sätter du en fast ställning med plattform i nivå med taket och med ett räcke som är minst en meter. Därefter fäster du reglar tillfälligt på taket som stöd när du klättrar upp och ner.

2 Spika fast råsponten och de som sticker ut sågas till sist av. Det går mycket fortare och är betydligt enklare än att mäta varje bräda som placeras vid gavlarna och att såga av dem en efter en. Ta med dig en sågskena och markera var du ska såga och för sedan sågen i skenan så får du vinkelräta kanter.

3 Längs takfoten monteras en takfotsplåt som kan leda bort vatten från taket till hängrännan. Takfotsplåten fästs när du har lagt papp, fäst beslag för hängrännan och fräst urtag för rännkrokarna. Rännan kan även monteras på en snedställd takfotsbräda.

Kilen mot takstolen lyfter de tre nedersta brädorna en aning uppåt.

Takfotsbrädorna ska pallas upp på den översta raden tegel och skapar en ventilationsspalt.

Nätet ser till att inte yrsnö blåser in på vinden och det håller även fåglar borta.

TAKFOTEN LYFTS FRI FRÅN VÄGGEN

Takfotsbrädan ger stöd åt den nedre raden takpannor som annars inte har något att ligga på.

Den nedre delen av taket ska lyftas upp en aning från väggen och har därför inte samma lutning som resten av taket. Anledningen till detta är att den nedersta raden av takpannor annars inte har något att ligga på och därför kommer att ligga fel i förhållande till övriga. Lyftet kan göras med hjälp av klossar på de övre tegelstenarna och en plywoodskiva. Klossarna ser också

till att det bildas en ventilations-spalt under taket.

Nät och klossar sedda från utsidan.

KVALITETSPAPP OCH "STEGE"

När taket har lagts och takfoten har gjorts klar är det dags att lägga papp på taket. **Träet måste vara torrt, under 15 % relativ fuktighet, och taket vara ventilerat.** Vill du vara säker på ett perfekt resultat lägger du en takpapp av kvalitet, YEP 2500 (t.ex. Icopal Elastoflex).

Här visar vi inte montering av hänggränna och takpannor. Det kan du läsa om på www.gds.se

Med tanke på att detta tak är mycket brant så behöver snickaren och hans medhjälpare en stega för att kunna lägga takpapp högre upp än vad de kan nå från deras fast förankrade ställning. Därför

fästs ströläkt och bärläkt på taket tidigt i arbetet så att läkten kan användas som stega. Avstånden mellan läkten ska följa de regler som tillverkaren av takteglet föreskriver i sina anvisningar.

1 Markera för den nedre våden underlagspapp så att du vet var den övre kanten hamnar. Sätt märken en vådbredd upp från takfotsbrädan och markera sedan med en snörslå från gavel till gavel. Lägg på takpappen och fäst den med några klammer.

2 Nästa våd läggs så att den överlappar den första. Lägg märke till klisterkanten på baksidan.

3 Skyddsfolien tas bort från de två våderna när de ligger rätt.

4 Skarven trycks ihop mycket noga. Använd gärna en tråkloss och slå på den med hammare. Är det någotsånär varmt utomhus så smälter kanterna ihop.

5 Våderna ska också skarvas på längden. Överlappningen ska vara 45 cm och skär gärna snett uppifrån så att vatten kan rinna lättare undan. Lägg bitumenlim i skarven. När du fäster våden ska du tänka på att spikar och klammer måste täckas över.

6 Dags att lägga en "stege". Det blir nödvändigt att ha något att klättra på när man lägger takpapp på ett brant tak. Fäst lodräta läkt efter takpannefirmans anvisningar.

7 Fortsätt med regler tvärs över läkten så att du har något att stå på. Avståndet bör helst motsvara tegelpannornas fästpunkter.

VIKTIGT!

Tänk på ventilationen! Montera ett antal ventiler längst upp på taksidan motnocken, så att luften mellan isoleringen och underlagstaket kan cirkulera fritt.

I takt med att takpappen läggs klättrar snickaren och hans medhjälpare högre upp på taket. Då är det bra att de kan använda ströläkt och bärläkt som stege. Senare kan tegelpannorna läggas på läkten.

Fäst ett antal läkt på pappen och sedan tvärgående regler så har du något att klättra på.

Det färdiga tegelpannetaket håller i minst 60–70 år. Det bör också underlagstaket göra.

